

ธรรมคัลดอก

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘

ณ วัดป่าสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมออกมาจากไหน ธรรมถ้าบริสุทธิ์ หลวงปู่มั่นบอกว่า ในมุตโตทัยข้อแรก ถ้าธรรมนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเหมือนทองคำ มันสถิตในหัวใจของใคร ถ้าสถิตในหัวใจของปุถุชน มันเลอะไปด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ถ้ามันสถิตอยู่ในหัวใจของพระอริยบุคคลตั้งแต่ชั้นโสดาบันขึ้นไป ก็มีความรู้ได้ มีส่วนผสมของทองคำมากขึ้น ถ้าชั้นของสกิทาคามี ชั้นของพระอนาคามี ชั้นของพระอรหันต์ ทองคำมันจะบริสุทธิ์เป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าธรรมออกมาจากหัวใจชั้นใด มันก็จะออกมาโดยสังจะความจริงอย่างนั้น

ธรรมอันนี้ สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมคือธรรมที่มีอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้องค์ต่อไป แล้วถ้าสิ้นยุคของพระ ศรีอริยเมตไตรยก็จะมีพระพุทธเจ้าอีก ๑๐ องค์มาตรัสรู้ต่อไปข้างหน้า ทำไมต้องเป็นอย่างนั้นล่ะ?

เพราะคนเรามีกรรม มีกรรมพาเกิดและพาตาย เวียนตายเวียนเกิดไป ใครสร้างบุญกุศลมากหรือน้อย ไปเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละองค์ เห็นใหม่ ในสมัยพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมอยู่ เจ้าลัทธิต่างๆ ก็เผยแผ่ธรรมของเขา ขัดแย้งกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดเวลา แล้วคนก็เชื่อด้วย

แล้วเราก็ปรารถนากัน เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราได้การปลูกฝังมาจากพ่อจากแม่ เราเป็นชาวพุทธนะ ความปลูกฝังว่าศาสนามีความสำคัญอย่างนั้น เราก็เชื่อกันมา เชื่อกันมาเรื่อยๆ คนเราเหมือนกัน เวลาเราลงทะเบียนบ้าน ลงบัตรประจำตัว เป็นชาวไทยนับถือศาสนาพุทธ เป็นชาวไทยนับถือศาสนาใด การนับถือศาสนานั้นมันต้องมีหลักของใจใจ

ในศาสนาเหมือนกับน้ำ ในการก่อสร้าง ในการกระทำต่างๆ ต้องมีส่วนผสมของน้ำเพื่อจะ
ให้วัตถุนี้ผสมกัน ให้เป็นคอนกรีตในการปลูกสร้างขึ้นมา มนุษย์มันก็มีธาตุ ๔ ธาตุ ๔ เรามีร่างกาย
เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วมีหัวใจมาด้วย ขณะที่ว่าเป็นชนชาติใด นับถือศาสนาใด

เราเป็นชาวพุทธ พุทธทั้งทะเลเบียนบ้าน แต่เด็กมาพ่อแม่สอนให้กราบให้ไหว้ ก็กราบไหว้
ตามแต่พ่อแม่สั่งสอน แต่เวลาเราโตขึ้นมา เราต้องรับผิดชอบ เรารู้ถึงชีวิตของเรา เรามีความทุกข์
ในหัวใจของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในธรรมะอยู่แล้ว ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความ
จริง เราเกิดมามันเป็นเรื่องของทุกข์ทั้งนั้นล่ะ แต่ความทุกข์อย่างนี้ ถ้ากิเลสตัดหาความทะยาน
อยากมันพอใจนะ ว่าเราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีโอกาส มันจะมองดูถูกเขานะ สัตว์ไม่ได้เกิดเหมือนเรา
คนที่เกิดมาแล้วก็ไม่มีอำนาจวาสนาเหมือนเรา เรามีอำนาจวาสนามากกว่าเขา เรามีโอกาสมากกว่า
เขา เราจะเอาโรคเอาเปรียบเขา

เกิดมา ถ้าพูดถึงในสัจจะ การเกิดมาเป็นทุกข์ เป็นอริยสัจ เป็นความจริง แต่เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ก็ทุกข์เหมือนกัน แต่ทุกข์เพื่อจะสร้างบุญญาธิการ อยู่
ที่น้ำใจใจ คุณค่าของน้ำใจนั้นเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ก็เพื่อแผ่เพื่อห่มุคณะ เพื่อแผ่เพื่อคน
อื่นจะมีความสุข ถ้าเห็นคนอื่นมีความสุข เราจะมีมีความสุขด้วย เรามีความสุข เหมือนกับช่วยเหลือ
คนทุกข์คนตกยาก เขาตกยากมาเป็นตามความจริงนะ อย่าใส่หน้ากากนะ ถ้าใส่หน้ากาก นี่แกล้ง
ทุกข์แกล้งจน คูติ คนแกล้งทุกข์แกล้งจน แต่แบบเอาเป็นเล่นที่เหลี่ยมมะ ๑๘ มงกุฎหลอกหลวงกัน
สิ่งนั้นเราทำมันก็ได้บุญ สิ่งที่ได้บุญแต่เขาไม่ได้ทุกข์จริงๆ ใจ

แต่ถ้าเป็นพระโพธิสัตว์นะ จะไม่มีสิ่งนี้ในหัวใจ จะสละ จะแผ่แผ่ ทั่วๆ ที่ว่าเกิดทุกข์เป็น
อริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง แต่ขณะที่พระโพธิสัตว์เกิดมายุ่งไม่มีศาสนา ก็ต้องเผยแผ่ ต้องสร้างบุญ
กุศลเพื่อจะให้จิตสมควร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ตรัสรู้เองโดยชอบ ไม่มีใจ
เพราะเป็นคราว เป็นคราวที่ศาสนาหมดไป ถ้าศาสนาหมดไป ไม่ใช่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ผู้ที่ตรัสรู้ก็ต้องเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า คือต้องมีอำนาจวาสนาถึงจะเข้าไปรู้ความจริงอย่างนี้ไง
เพราะมันเหมือนมันทวนความรู้ลึก

เรื่องของโลกๆ เขาจะ ถ้าเราได้มา เราแสวงหาสิ่งใดมาสมความปรารถนา มันจะว่าเป็นบุญกุศลเป็นความสุข แต่นี่มันเสียสละ เสียสละ เห็นคนอื่นมีความสุข แล้วเรามีความสุขเพราะเรามีความสุข เขาได้ผลประโยชน์จากเรา เขาได้ความสุข เห็นไหม มันเป็นเรื่องสวนกระแสกับโลก แต่ก็มีภาระกระทำนะ ถ้าพระโพธิสัตว์จะทำสภาวะแบบนั้นเพื่อประโยชน์ ประโยชน์กับใคร? ประโยชน์กับใจ นี่คนจะเห็นหรือไม่เห็นใจ ถ้าคนเห็นประโยชน์ ประโยชน์จากวัตถุ กับประโยชน์จากน้ำใจ ประโยชน์จากการสร้างสมบารมี

ถึงที่สุด คุณติเวลา ๑๐ นาทีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสียสละ ดูชาติสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ต้องสละลูกสละเมีย เพราะอะไร เพราะเรื่องของโลก กามราคะเรื่องๆ ของสิ่งต่างๆ มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ โอบะทำให้จิตติควนอยู่อย่างนี้ มันก็เกิดตาย เกิดตายสภาวะแบบนี้

คุณติ คุณอย่างเกษตรดอกไม้มันยังผสมพันธุ์กันเลย ผสมพันธุ์เพื่อจะให้เผ่าพันธุ์มันดำรงไว้ มนุษย์ก็เหมือนกัน คุณอย่างสัตว์เขาผสมพันธุ์ เขาคัดแยกพันธุ์กันก็เพื่อจะให้มันสมบูรณ์ ให้มันได้สิ่งที่ดีเพื่อจะเป็นประโยชน์ แต่มนุษย์มันอยู่ที่กรรมนะ สิ่งทีในปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์เจริญ ทำก็ฟท์กัน ขณะที่ทำก็ฟท์ เมื่อก่อนนะบอกศาสนานี้หมดความหมายแล้ว เพราะอะไร เพราะไม่ไปไปตามกรรมแล้ว ใครก็สามารถควบคุมได้ มันควบคุมทีไหน ทำแล้วประสบความสำเร็จก็มี ไม่ประสบความสำเร็จก็มี

แล้วทำมาขนาดนั้นมันจะได้ประสบความสำเร็จนะ มันเป็นกรรมซ้อนกรรมนะ ตัวเองไม่มีบุตรก็อยากจะมี อยากจะเป็นไป จิตมาเกิด เกิดมาถ้าทำได้ ถ้าพ่อแม่ที่ไม่มีบุตรแล้วมีฐานะ เพราะทำก็ฟท์ต้องมีเงินทอง พอทำแล้วเกิดมา ประคบประหงมกัน นี่มันก็มีกรรมซ้อนใจ ถ้าเป็นไปโดยกรรม โดยสัจจะความจริง สิ่งนี้มันก็เป็นไป เกิดมาเป็นหมันไม่มีบุตร ก็ไม่มีบุตรสิ แต่ถ้าเกิดอยากมีบุตร ไปทำก็ฟท์มาก็รักมากเพราะอะไร เพราะกว่าจะได้มันมันทุกข์มันยาก สิ่งนี้มันก็ทำให้ความผูกพัน ทำให้กรรมมันเกิดขึ้นมา แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง มันเป็นไปตามธรรมชาตินะ

คุณติ เวลาลมพัด วัฏฏะมันหมุนไปสภาวะแบบนี้ จิตก็เหมือนกัน จิตมันหมุนไปตามวัฏฏะตามแต่กรรม กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เกิดสภาวะกรรม กรรมมันเกิด ทำให้เราเกิดดีเกิดชั่ว ถ้าเกิดดีมันก็เป็นผลดีกับเราเพราะอะไร เพราะเราได้บุญกุศลมา ถ้าเกิดบาปอกุศล เราเกิดแล้วมัน

ถึงเป็นสิ่งที่น่าสลด เกิดมาแล้ว พอเกิดมา เราต้องรักษาสถานะนั้นแล้ว เหมือนเราเลือกอาชีพ เราทำอาชีพใด ถ้าอาชีพนั้นเราต้องทำงานนั้นไปตลอดอาชีพของเรา

นี่เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นอะไรต่างๆ ก็เกิดมาในอำนาจของกรรม แล้วมาพบพระพุทธศาสนา ซ้อนมาแล้ว พุทธศาสนา นับถือศาสนาพุทธ พุทธสอนที่ไหน? ศาสนาพุทธสอนที่ใจใจ พุทธสอนที่ใจเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วสอนปัญจวัคคีย์ แล้วสอนยสะ ๖๐ องค์ รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น ๖๑ องค์

“เธอจงแยกกันไป อย่าไปซ้อนทางกัน” ถ้าซ้อนทางกันมันจะเสียประโยชน์ใจ ถ้าพระอรหันต์ไปซ้อนทางกัน เหมือนกับว่าผู้ที่ได้ประโยชน์มันจะน้อยลง ถ้าแยกออกมันจะมากขึ้น มากขึ้นเพราะอะไร เพราะโลกเราร้อน ร้อนก็ร้อนใจ แล้วสิ่งที่เผยแผ่ เผยแผ่ไปจากไหน? เผยแผ่ไปจากทองคำบริสุทธิ์ใจ เผยแผ่ไปจากธรรมของพระอรหันต์ ๖๑ องค์

ดูพระอัสสชิติ เวลาพระสารีบุตร เห็นไหม ศึกษากับลัทธิต่างๆ มา ศึกษาขนาดไหนมันก็มีควมลังเลสงสัย ศึกษาขนาดไหนมันก็ฝังอยู่ในหัวใจ เพราะสันทิฎฐิโก เราเป็นคนรู้ เพราะอะไร เพราะพระสารีบุตรสร้างสมบุญญานิกการมาเป็นอัครสาวก อัครสาวกต้องปรารณาปรารณาแล้วสร้างสมบุญญานิกการมา มันก็ต้องมีเขาวัวปัญญาประเสริฐกว่าเลิศกว่า ไปอยู่กับสังขัย ศึกษาทฤษฎีมา ไม่ใช่ ไม่ใช่ ไม่ใช่ ไม่ใช่ ไม่ใช่หมดเลย ไม่ใช่ ไม่ใช่แล้วกิเลสคืออะไร ไม่ใช่ แล้วทำไมมันทุกข์

แต่พอมาเจอพระอัสสชิ นี่ออกมาจากทองคำ ออกมาจากใจของพระอรหันต์

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ย้อนกลับดับที่เหตุนั้น”

พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันขึ้นมาเลย สิ่งที่สร้างสมบุญญานิกการมา

การเผยแผ่ธรรมเผยแผ่จากความรู้สึก เผยแผ่จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เผยแผ่โดยสัจจะความจริง

แต่ในปัจจุบันนี้ว่าจะเผยแพร่ธรรม ตัวเองยังเอาตัวไม่รอดเลย เราจะเผยแพร่ธรรม เราไปช่วยเขา คนว่ายน้ำไม่เป็นแล้วจะไปช่วยคนจมน้ำนี่มันตายกันหมด เพราะธรรมะปัจจุบันนี้เป็นธรรมะคัถลอก คัถลอกมาจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ชีวิตก็เหมือนกัน ชีวิตของเรา เราจะคัถลอกชีวิต ดูวัยรุ่นสิ ถ้าเป็นดาวเด่นสังคม เขาทำตัวอย่างไร จะเลียนแบบเขาไป คนที่มีชื่อเสียง ทางราชการเขาจะเอามาเป็นตัวอย่างให้สังคม ให้เด็กมันยึดเป็นตัวอย่าง นี่คัถลอกแม่แต่ชีวิตนะ เห็นเขาใช้ชีวิตอย่างนั้นก็อยากใช้ชีวิตตามเขา แล้วมันเป็นความสุขจริงไหม คุณสิ ดูอย่างแพชั่น ดูอย่างการดำรงชีวิต เขาใช้อย่างนั้น เราต้องใช้อย่างเขา นี่คัถลอกชีวิตนะ คัถลอกเหมือนกับไปก็อปชีวิตเขามาเป็นชีวิตเรา...เอาไหม?

ทุกข์สุขของเขา กับทุกข์สุขของเรา ถ้ามันเป็นความทุกข์สุขของเรา เราอยู่สะดวกสบาย

เราเป็นชาวพุทธ อำนาจวาสนา เกิดมาต้องมีอำนาจวาสนานะ คาบซ้อนเงินซ้อนทองมานะ เกิดมามีคนดูแล มีอุปฐากดูแลรักษา เพราะเกิดมาแล้วมีบุญกุศล อันนั้นมันก็เป็นอำนาจวาสนา ความอยู่ของโลกมันก็เป็นสภาวะแบบนั้น

คนจะดื่มน้ำด้วยแก้วทองคำ กับคนจะดื่มน้ำด้วยกะลา มันก็น้ำเหมือนกัน แล้วเวลาทุกข์สุข มันก็หัวใจเดียวกัน สิ่งที่สะสมขึ้นมามันก็เป็นเรื่องของสัจจะความจริง บุญบาปติดใจไป สิ่งถ้าติดใจไป เวลาบุญขึ้นมา มันเข้าใจสิ่งต่างๆ มันเข้าใจ เข้าใจเรื่องของโลก เข้าใจเรื่องของสัจจะความจริง มันรู้เท่า พอรู้เท่า คุณสิ ดูว่าการศึกษานี้เจริญแล้ว ถ้ามีการศึกษาทำให้คนไม่เป็นเหยื่อของสังคม

นี่ต้องให้การศึกษา ให้การศึกษาไปนะ โลกมันหมุนไปเร็วมาก การศึกษาขนาดไหนยิ่งศึกษาไป สิ่งที่เรายังไม่ศึกษายังมีอีกมหาศาลเลย แต่การศึกษาในชีวิตของเราละ การศึกษาเพื่อให้เรามีสติสัมปชัญญะ ศึกษาในศาสนาใด เพราะในเรื่องของความสุขความทุกข์ เรื่องของใจมันต้องศึกษาโดยศาสนา แล้วศาสนาสอนลงมาที่ไหน ก็สอนลงมาที่ใจใจ

แต่ถ้าเป็นธรรมคัถลอกละ คัถลอกก็ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ถ้าศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ดีความกันนะ พระอรหันต์ต้องเรียบร้อย พระอรหันต์ต้องเป็นพระพุทธรูปเลยละ จะขยับไม่ได้ พระอรหันต์จะหายใจไม่ได้เลย ถ้าหายใจกระเพื่อมไม่ใช่พระอรหันต์ เห็นไหม นี่ไปคัถลอกมา

แต่ถ้าจะความจริงละ ดูพระสารีบุตรสิ พระสารีบุตรเวลาการเคลื่อนไหวไป แต่ขณะพระสารีบุตรแสดงธรรมสิ ขณะที่แสดงธรรมนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะที่เผยแผ่ธรรมอยู่ ภิกษุมีความสงสัยเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมแล้วไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรจะอธิบายให้ฟัง จะเข้าใจ จะเข้าใจ

ความเข้าใจเพราะอะไร เพราะเราก็ฟังด้วยกัน พระสารีบุตรก็นั่งฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการอยู่ ธรรม วิหารธรรม ไม่เคยอึดพอ แม้แต่จิตใจที่มีความสะอาดแล้ว มันก็อยากตื่นเรงในธรรม ถ้าได้สนทนาธรรม ได้ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเหมือน มันจะมีความสุขใจ แล้วเวลาปุณชนก็ฟังธรรมเหมือนกัน ทำไมดีความไม่ออกละ ทำไมไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย

คัศลอกโดยตำราที่อย่างหนึ่งนะ คัศลอกโดยจิตใจ จิตมันไปคัศลอกมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม พระสารีบุตรไม่ได้คัศลอก มันมีความเข้าใจ เพราะเห็นความรู้ที่ต่างกัน เหมือนกันหมด แต่ขณะที่เราไปฟังมา ปุณชนฟังมาแล้วมันคัศลอกมา คัศลอกโดยจิตใจ แล้วเวลาปฏิบัติละ เพราะเราคัศลอกมา มันเป็นสัญญา มา ประพฤติปฏิบัติไป จิตมันจะสงบไหม มันเป็นไปไหม มันจินตนาการไปนะ จินตนาการสภาวะธรรมต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นนะ กิเลสร้ายกาจมาก กิเลสนะ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมาก ประเสริฐที่ไหน เพราะว่าไม่มีสิ่งใดๆ มีคุณค่าเท่าธรรมเลย แล้วธรรมมันสถิตได้ที่ไหนละ? มันสถิตได้ที่หัวใจของสัตว์โลก ภาชนะที่ใส่ธรรมได้นะ

คูสิ คูในปัจจุบันนี้ การศึกษาคัศลอกมาเป็นพระไตรปิฎก เวลาพิมพ์มาเป็นหนังสือพระไตรปิฎกนะ ไปซื้อกันมาไปทำบุญไง มาถวายพระ ถวายพระไง ถวายพระสิ่งนี้มันอยู่นอกกายเรานะ

ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย “เกาไม่ถูกที่คัน”

แล้วมันคันที่ไหน? มันคันที่หัวใจ แล้วไปเกาอยู่สมบัติในตู้พระไตรปิฎกข้างนอกนุ่น

มันถูกที่คันใหม่? มันไม่ถูกที่คัน

การประพฤติปฏิบัติของเรามันจะมีวิฤติภาวะ ตั้งแต่เริ่มต้น คุณแต่เฉพาะเรื่องของท่าน เรื่องของท่านเริ่มต้น เรามาทำบุญกุศลกัน คนที่เขาไม่มีโอกาส ใจที่เขาหยาบ เขาบอกว่าพวกนี้ทำไมไม่มีเวลาว่างมาก ทำไมไม่รู้จักทำมาหากิน ทำไมไปวัดไปวา สิ่งที่ว่าระดับท่าน คนก็มองแง่มุมต่างกัน เขาว่าเรามีเวลาว่าง

เราเวลาแทบไม่มีเลย เราต้องเจียดเวลาของเรามา เราทำหน้าที่การงานของเรา เราต้องดูแล เพราะหน้าที่การงานมันจะเป็นห่วงรัด บ่วงของมาร บ่วงโซ่ของมาร รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร มันจะคล้องชีวิตเราไว้ให้มันตกอยู่ในโลกีย์ปัญญา ในภกตทรัพย์ ในโลก มันจะให้แต่ความทุกข์ แต่ถ้าเราสละทานเพื่อบุญกุศล บุญกุศลจะจับไปที่ใจ

แล้วได้ไปฟังธรรม ไปฟังครูบาอาจารย์ของเรา มันก็เหมือนว่า สิ่งใดไม่เคยได้ยินได้ฟัง ก็ได้ยินบ่อยๆ ครั้งเข้า สิ่งใดที่เคยได้ยินได้ฟังแล้วก็ตอกย้ำให้เป็นความจริง ถ้าจิตเรามันปล่อยวางได้ ขณะที่ฟังธรรมเพราะอะไร เพราะว่าเราทำของเราเอง มันขยับไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ เหมือนคนชี้หน้า เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ ออกมาจากใจ ออกมาจากความรู้สึก ธรรมะสะอาด ล้วนๆ นะ

แล้วเราเวลาศึกษาไป กิเลสเราปฏิบัติของเราไปเอง จินตมยปัญญา ต้องเป็นอย่างนี้ ต้องเป็นอย่างนั้น ครูบาอาจารย์องค์นั้นว่าอย่างนี้ องค์นี้ว่าอย่างนั้น ในปัจจุบันนี้มันก็เจ็บนูนเจ็บนี้ มันก็มีความรู้สึกติดขัดไปหมดเลย นี่ปฏิบัติโดยกิเลส กิเลสมันครอบงำอยู่

แต่ถ้าไปฟังธรรม เปิดสถานีทุกสถานีเลย เปิดสถานีคือหัวใจใจ เปิดหมด เปิดเลยๆ แล้วตั้งสติไว้ เสียงธรรมนั้นจะเข้ามาหาเราเอง ถ้าเสียงมันเข้ามาหาเอง เราเอาเสียงธรรมนั้นเป็นการกล่อมใจ เราเกาะเสียงธรรมนั้นไป เหมือนถ้าเราอยู่คนเดียว เราปฏิบัติคนเดียว เราก็อุทโท พุทโท เพราะจิตนี้มันต้องมีที่เกาะ ถ้าจิตนี้ไม่มีที่เกาะ มันก็เหมือนกับอากาศ มันเปลี่ยนแปลงสภาพมันไปตลอดเวลา ลมมันพัดมันไปตลอดเวลา เหมือนอากาศ เราจับต้องอะไรไม่ได้เลย

แต่ขณะที่จิตเวลามันคิดของมันไปเอง มันหยุดของมัน มันก็เป็นสถานะของมัน ตั้งสติไว้แล้วเปิดออก ถ้าอยู่คนเดียว พุทโท พุทโท พุทโทไปเรื่อยๆ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิเราก็มีขอบเขต

ขึ้นมา แต่ถ้าเวลาฟังเสียงธรรม ก็เกาะธรรมไป เกาะธรรมไป สิ่งทีเกาะธรรมไป อาศัยเกาะสิ่งนี้ไป มันก็จะยืนตัวของมันเองได้ สิ่งที่ยืนตัวของมันเองได้มันจะเป็นสิ่งที่ว่าประจักษ์กับหัวใจ

สิ่งนี้ไม่ได้คัดลอก สิ่งนี้เป็นความเห็น สิ่งนี้เป็นสันติภูมิจิโก มันรู้สึกที่ใจ ขณะที่เราทำความเข้าใจของใจนะ โอ้โฮ! โอ้โฮ! ใจมันสงบขนาดนี้ มันกังวานในหัวใจนะ ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม โอปนยิโก ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม มาดูความสงบสงัดอันนี้สิ มาดูความสุขอันนี้ มันจะมีความสุขมาก กุสลา ฆมา อกุสลา ฆมา เราได้ทำอย่างนี้ ปัญญามันจะเกิดกับเรา เราทำจากภายใน

นี่ธรรมะแท้ๆ เป็นอย่างนี้ ธรรมะแท้ๆ เกิดจากใจ เกิดจากความรู้สึกนะ

เราไม่คัดลอกโดยจิต ไม่คัดลอกโดยตำรา

ถ้าคัดลอกโดยตำรา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณิ ชีวิตเราก็อปปี้เขามา มันเป็นความสุขใหม่ ถ้าชีวิตเป็นเอกเทศของเรา เราคิดของเราสิ่งใดต่างๆ ขึ้นมา เราดำรงชีวิตของเราขึ้นมา เราพอใจของเรา อตุตา หิ อตุตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนมีหลักมีเกณฑ์อยู่แล้ว ใครจะมาชักนำใจเราได้ละ

แต่ทางโลกต้องมีปัญญา ศึกษามาก มีความรู้มาก มีปัญญามาก แล้วมีใครหลอกไม่ได้ แล้วที่มันหลอกกันอยู่นั้นใคร ที่โลกเขาหลอกกันอยู่นี้ คุณิ มีการศึกษาทั้งนั้น แล้วเวลาเชื่อดันไปเชื่ออะไรแปลกๆ นั้นด้วยนะ แต่นี่เพราะกิเลสมันหลอก

ไม่ได้ ถ้าเราเชื่อไปนะ เรามีการศึกษา ไปเชื่อสิ่งทีว่าเป็นไสยศาสตร์

มันก็ว่ากันไป อะไรเป็นไสยศาสตร์ยังไม่รู้เลย แล้วเป็นพุทธศาสนิกก็ไม่รู้ แต่มันเหมารวมไปหมดเลยว่สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลกวิญญาณ มันไม่เข้าใจ แล้วที่มันทุกข์อยู่นั้นเป็นวิญญาณหรือเปล่า เวลามันเข้าใจ มันต้องค้นคว้าตัวเราสิ มันต้องเข้ามาหาเราสิ

ถ้ามันมหาเรานะ ความรู้สึกนี้มันเป็นนามธรรม สิ่งทีเป็นนามธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่า การ โลกนี้เป็นโลกอนิจจัง สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจัง สร้างสิ่งใดสำเร็จ

ขึ้นมาวันนี้ รอแต่วันซ่อมแซม รอแต่วันมันจะแปรสภาพไป ไม่มีสิ่งใดคงที่เลย เป็นวัตถุยังเป็น
อนิจจังเลย แล้วเวลาเป็นนามธรรมมันยังอนิจจังใหญ่เลย

ความคิดเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยิ่งกว่าลิง ป๊อปๆ ป๊อปๆ สิ่งที่ยิ่งกว่าลิงมันเป็นอนิจจังไหม?
มันก็เป็นอนิจจัง แล้วเป็นอนิจจังเวลามันโกรธ เวลาไม่พอใจให้มันเกิด ทำไมมันเกิดบ่อยครั้งล่ะ?
เพราะกิเลสไง เรามีกิเลส กิเลสมันเป็นมาร สิ่งใดเหมือนกับยาพิษ ยาพิษ คนกินยาพิษตายคนเดียว
แต่เวลากิเลสมันเป็นยาพิษในหัวใจ มันทำให้เราเจ็บปวดแสบร้อนได้ตลอดเวลา สิ่งใดที่สะสมมา
ตั้งแต่เด็ก สิ่งใดที่บาดหมางมาตั้งแต่ใจ มันก็จะคิดของมันอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่เป็นบุญกุศลคิดได้
เป็นบางครั้งบางคราวถ้ามีสติ

เพราะใจเรา ใจตัวนี้มันมีวิชาครอบงำอยู่ วิชาตัวนี้คือพญามาร “มารเอ๋ย” เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเฝ้าเยาะเย้ยมาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “มาร
เอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เพราะเราไม่เห็นเจ้า เราถึงต้องเวียนตายเวียนเกิดกับเจ้ามาตลอด
บัดนี้เราเห็นเจ้าแล้วนะ มารเอ๋ย เธอเกิดอีกไม่ได้จากหัวใจของเรา”

แล้วเวลาเราคิดกันอยู่ มารมันเหยียบอยู่ตลอดเวลาเพราะเราไม่ใช่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า เพราะเรายังไม่มีดวงตาเห็นธรรม เพราะเรายังไม่เข้าใจตัวเราเองเลย มารมันเหยียบแล้ว
เหยียบแล้ว มันถึงได้เจ็บแสบอยู่ไง สิ่งที่ไม่อยากคิด สิ่งที่ไม่ต้องการเลย มันก็คิดตลอดเวลา แล้วมัน
เป็นอนิจจัง อนิจจังก็มันเป็นนามธรรมอยู่แล้วก็สละมันสิ เพราะไปทำอย่างนั้น “ธรรมะคัศลอก”
คัศลอกมาว่าสิ่งนี้เป็นอนิจจัง สิ่งนี้เป็นกิเลส สิ่งนี้เป็นตัณหา แต่เวลาเป็นธรรมขึ้นมากลับไม่ทำนะ

ความเพียรชอบ งานชอบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวางตรงไหน องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ปล่อยวางเลย ถ้าสอนให้ปล่อยวางจะมีศีล สมาธิ ปัญญา
ทำไม ถ้าสอนให้ปล่อยวางทำไมต้องประพฤติปฏิบัติ

ความเพียร ถ้าไม่มีความเพียรขึ้นมา ไม่มีมรรคญาณขึ้นมา เอาอะไรไปชำระกิเลส อยู่ดีๆ
จะเหมือนกับว่าให้กิเลสมันหายไปเอง นั่งเฉยๆ เหมือนกับหัวตอ ก็เหมือนกับแก้ว น้ำมันมีตะกอน
อยู่ในแก้ว แล้วตั้งไว้เฉยๆ ตะกอนมันก็จะนอนกันเอง แล้วก็นั่งเฉยๆ นั่งกันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วก็
บอกว่ามันจะละกิเลสได้ มันจะละกิเลสได้

มันหัวตอ สิ่งที่เป็นหัวตอมันเป็นมรรคตรงไหน นี่เพราะคัถลอกมาไง เพราะคัถลอกมามันก็คิดของมันเอง มันก็คาดหมายของมันเอง จิตมันคัถลอก จิตมันจินตนาการ จิตมันคาดหมายไปปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม การประพฤติปฏิบัตินี้ไม่สมควรแก่ธรรม ไม่สมควรแก่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่มันไปสมควรกับมาร มารในหัวใจเรา เวลาเราปฏิบัติ มารในหัวใจมันคาดมันหมาย มันสร้างจินตนาการขึ้นมา มันก็นึกว่าจิต มันมีกิเลสเหมือนกับตะกอนในแก้ว นั่งดูไป นั่งดูไปมันสะอาดไปเอง มันสะอาดไปเอง

มิจจาสมาธิ “มิจจา” ความเพียรเป็นมิจจา สิ่งต่างๆ เป็นมิจจา ในการประพฤติปฏิบัติมันจะมีมิจจา-มีสัมมา ถ้าเป็นมิจจานะ มันก็เป็นไปไม่ได้

แต่ถ้าการประพฤติปฏิบัติ ถ้าว่าเป็นมิจจาหมด การกระทำปฏิบัติทั้งหมดก็ไม่ต้องทำอะไรกันเลย นั่งกันเฉยๆ มันเป็นสัมมา...สัมมาโดยกิเลสใจ กิเลสเป็นสัมมาเพราะมันหลอกให้เราอยู่ในอำนาจของมัน

มันจะผิดจะถูกมันก็ต้องประพฤติปฏิบัติ ต้องลองผิดลองถูก การลองผิดลองถูกของเรามันก็มีวุฒิภาวะของใจขึ้นมา ใจมันจะมีลองผิดลองถูก คนไม่มีประสบการณ์ชีวิต คนไม่เคยผ่านงานมา มันจะเข้าใจสิ่งใดได้ ศึกษาทฤษฎีมาขนาดไหนก็แล้วแต่ ต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนั้น แต่ไม่เคยเข้าไปผจญกับสิ่งใดๆ เลย จะทำไม่ได้หรอก

เพราะมันสร้างภาพโดยใจ ใจสร้างภาพอย่างนั้น นี้อูไปหมด ทำเป็นหมด เหมือนกับทางโลก เวลาศึกษามาทำได้หมดเลย เสร็จแล้วนะ เวลาเราคิดโครงการใดๆ ขึ้นมา แล้วเราก็ไปจ้างโรงงานผลิต เขาก็ผลิตขึ้นมาให้ได้ โรงงานผลิตใจ นั่นเป็นวัตถุนะ สิ่งที่เป็นวัตถุ เราก็ผลิตขึ้นมาผลิตขึ้นมาแล้วเราเอามาเป็นสินค้าของเรา แล้วเราเอาไปทำการตลาดของเรา

สิ่งนี้เหมือนกัน เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็คิด เราก็คาดหมายไป แต่มันเป็นของเราไหม เพราะอะไร เพราะเราผลิตไม่เป็น เราทำไม่ได้ เราไม่รู้ว่าจะอุปสรรคมันเป็นอย่างไร แต่ถ้าเราทำของเราเองขึ้นมาละ เห็นไหม ความเพียรชอบ ความเพียรชอบและความเพียรไม่ชอบ

ขณะจิตส่งออกมันยังเป็นความผิดแล้ว เวลาเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ กิเลสมันก็หลอก นี่วิปัสสนา ใช้ปัญญา ปัญญาของเราวิปัสสนาแล้ว เราใช้ใคร่ครวญ...มันเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ เพราะมันคาบเกี่ยวกันระหว่างโลกีย์ปัญญากับโลกุตระปัญญา

ถ้าเป็นโลกีย์ปัญญา มันก็ปัญญาเกิดจากมาร เกิดจากกิเลส แต่อ้างอิงธรรมะไว้ อ้างอิงธรรม เพราะมันคัดลอกมาแล้ว ว่านั่นเราใช้ปัญญา ปัญญาเหมือนกัน เขียนอักษรปัญญาเหมือนกันเลย ปัญญาเป็นสภาวะแบบนี้ เพราะเราเข้าใจว่าปัญญาเป็นอย่างนี้ไง

แต่ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ ปัญญาอย่างนี้ผลขบวนการของมัน คือความสงบ ขบวนการของมันคือมันสงบไป คือมันปล่อยวาง ขบวนการของมัน ก็เหมือนกับที่ว่าตะกอนในแก้ว ถ้ามันตั้งไว้ มันนิ่ง ตะกอนนั้นก็ต้องนอนกัน นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา มันไม่ได้ควัก ไม่ได้กรอง ไม่ได้คัดกรอง ไม่ได้คัดเอาตะกอนนั้นออกจากแก้ว

ถ้ามันต้องเอาตะกอนนั้นออกจากแก้ว แก้วน้ำนั้นมันถึงใสจริง ถ้าน้ำนั้นใสจริง มันเขย่าขนาดไหนมันก็ไม่มียตะกอนขึ้นมา มันก็ไม่ขุ่นมัว แต่ถ้ามันมีตะกอนอยู่ เขย่าเมื่อไรมันก็ขุ่นมัว เพราะอะไร เพราะมันไม่ได้เอาออก แล้วเราก็เข้าใจคิดว่าสิ่งนี้เป็นวิปัสสนา นี่ความเห็นของมาร ปฏิบัติโดยคัดลอกโดยจิต จิตมันคัดลอกมา จิตมันไม่รู้ โดยธรรมมันไม่รู้ แต่โดยกิเลสมันรู้ เพราะโดยกิเลสมันจำธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วบอก นี่ไง วิปัสสนา วิปัสสนา แล้ว วิปัสสนามันเลยกลายเป็นมิจฉาไป

ถ้ามันเป็นสัมมา เพราะสัมมา งานเพียรชอบ ความชอบของเด็กๆ นะ เด็กเล็ก เด็กทารก ไม่กวนพ่อกวนแม่ แล้วมันอยู่ของเขา เราเลี้ยงง่าย นี่ก็ชอบของเด็กๆ นะ แต่เด็กคนไหนเกรเลี้ยงยาก ก็เป็นความทุกข์ความยากของพ่อแม่ เด็กมันโตขึ้นมามันขยันหมั่นเรียน มันศึกษา เรามีโอกาสส่งเด็กมีการศึกษา มันก็เป็นความชอบของเด็กที่มันมีการศึกษา ถ้ามันโตขึ้นมามันศึกษาจนมันจบแล้ว มันศึกษามันเอาตัวรอดของมันขึ้นมา มันมีหน้าที่การกระทำ มันก็เป็นความชอบของผู้ที่มีหน้าที่การงานใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน มันชอบ มันชอบของใคร ว่าชอบๆ อยู่ที่นี่มันชอบของใคร มันชอบของกิเลส หรือมันชอบของธรรม ถ้ามันชอบของกิเลสมันก็อ้าง ที่บอกว่าถ้าเป็นไสยศาสตร์ “ไสยศาสตร์” ไสยศาสตร์เขาต้องมีจิตเหมือนกันนะ ไสยศาสตร์เขาก็ต้องทำจิตของเขา ต้องมีสมาธิ มันเป็นมิจฉา

สมาธิ มันมีสมาธิของมัน มันถึงออกไปทำเป็นไสยศาสตร์ ไปทำลายครอบครัวเขาต่างๆ ทำสิ่งต่างๆ ให้โลกเขามีความทุกข์ความยากกัน

แต่ถ้ามันมีศีลขึ้นมา มันจะเป็นไสยศาสตร์ไปไหน แล้วไม่เป็นไสยศาสตร์เพราะอะไร ไม่เป็นไสยศาสตร์เพราะเรามีสติไง เรามีสติ เรามีความระลึกความรู้สึกตัวเราอยู่ เราจะสร้างคุณงามความดี ขนาดว่าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาทุกข์ๆ กัน คัถลอกชีวิตกันมา จะใช้ชีวิตแบบผู้ลากมากดี ต้องลงทุนขนาดนั้นนะ ผู้ลากมากดีถ้าเขาเป็นธรรมก็เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมนะ เพราะชีวิตเขาเป็นอย่างนั้น ความรู้สึกเขาเป็นอย่างนั้น เขาใช้ชีวิตอย่างนั้นแล้วเขามีความสุข

ไอ้เรามันไม่ชอบชีวิตอย่างนั้น เราชอบชีวิตโลดโผน เราชอบชีวิตสะใจของเรา เราจะไปมัวแต่อ่อนน้อมอย่างนั้นมันไม่เป็นความสุขของเราหรอก มันเป็นการฝืนความรู้สึก นิสสัยใครนิสสัยมัน ความชอบของคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่เขาเป็นความสุข เขาเป็นความสุขของเขา ถ้าความสุขของเรา ความสุขของเรา จะทุกข์จะจนก็ไม่ว่า จะมีขอให้เราเข้าใจชีวิต เราจะไมยอมให้ชีวิตนี้เสียเปล่าไปกับโลก เกิดมากับโลกเขาแล้ว เจอพระพุทธศาสนา

แม้แต่ทวดเขายังอวยพรกันเลย “หมดอายุขัยแล้วให้เกิดเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา” พระพุทธศาสนามันเป็นขุมทรัพย์ มันเป็นแหล่งที่เราจะพัฒนาตัวเองของเราขึ้นมาได้ ถ้าเราพัฒนาตัวเองขึ้นมาได้ สละทานขึ้นมา ความที่ใจเป็นกุศลมันก็เกิดเป็นเทวดาอีก ถ้าเกิดเป็นเทวดาอีกก็ไปเสวยอีก มันก็เป็นมิถาอันหนึ่ง มิถาอันหนึ่งเพราะว่ามันก็เวียนในวัฏฏะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องการอย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ คำว่า “รู้สัตว์ขันธ์สัตว์” มันพ้นจากวัฏฏะ ถ้ามันยังมีสิ่งเป็นบุญกุศลอยู่ มันก็อยู่ค้างในวัฏฏะ มันก็หมุนไปตามวัฏฏะ มันก็เหมือนกับเรา ได้มีโอกาสเข้าไปในสโมสรสันนิบาตที่ใดสักแห่งหนึ่งมันก็มีความสุขชั่วคราว แล้วงานนั้นต้องเลิกนะ จะไปเกิดบนสวรรค์ บนอินทร์ บนพรหมขนาดไหนมันก็เป็นสโมสรสันนิบาตหนหนึ่ง คือการเกิดพักหนึ่ง “พักหนึ่ง”

แต่ในปัจจุบันนี้เรามีสติสัมปชัญญะ เรามองไปสิ มองถึงความทุกข์ เวลาเราสร้างบาปอกุศล มันตกรอกเวจิ ใจมันเผามันร้อนอย่างนี้ แล้วเวลาเรามีความสุขขึ้นมาเหมือนขึ้นสวรรค์ สวรรค์ในอก นรกในใจ สุขโต ทุกโตทุกข์มาก สุขโตมีความสุขมาก

เริ่มต้นจากที่นี่ แล้วมันก็ไปจากบุญจากกรรมอันนี้ มันก็ไปเกิดบนสวรรค์ อินทร์ พรหม มันก็ไปอันนี้ เวลาไปนรกเวจก็ไปอันนี้ นี่สมบัติกลาง สมบัติกลางเพราะจิตนี้มันเป็นกลาง จิตเป็นกลางตรงไหน?

กลางเพราะปัจจุบันนี้เป็นมนุษย์ เรามีโอกาสเลือกใจ จะไปดีก็ได้ จะไปชั่วก็ได้ ชั่วเพราะอะไร? ชั่วเพราะมันตาบอด ชั่วเพราะมันนึกว่าดี “มันนึกว่าดี” มันนึกมันคือใคร? มันคือมาร มารในหัวใจนะ นึกว่าดี ขณะที่มันมีกำลังมากมันก็ลากมันไป แต่ถ้าสิ่งที่เป็นธรรมละ

สิ่งที่เป็นธรรม ได้ฟังครูบาอาจารย์นะ

คูตี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นถึงกษัตริย์ สละราชสมบัติ สละหมดเลย คนเวลาออกนะ เจ้าชายสิทธัตถะเป็นถึงกษัตริย์ แล้วสร้างสมบุญญูการมา แล้วเวลาสละนะ เราคิดถึงครอบครัวดี ขนาดเรามีเพื่อนเรายังรักเพื่อนเลย นี่เป็นภรรยา แล้วมีลูกด้วย สละลูกสละเมียออกไป นี่มันทุกข์ขนาดไหน ไปเพื่ออะไรละ

สิ่งนี้สละออกไป แล้วไปค้นคว้ามา สุดท้ายกลับมา ก็ย้อนกลับมาสู่อัตว์ชนสัตว์ได้หมดเลย พระเจ้าสุทโธทนะก็เป็นพระอรหันต์ นางพิมพาที่เป็นพระอรหันต์ ราหุลก็เป็นพระอรหันต์ สิ่งนี้เป็นพระอรหันต์หมดเลยเพราะสร้างบุญญูการมา แต่ก่อนที่จะสละออก คนเรานะถนอมรักษา ถนอมมาก ห่วงหาอาลัยอาวรณ์มาก แล้วต้องทิ้งไว้ แล้วออกไปผจญกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากเพื่อจะค้นหาโพธิญาณ ได้โพธิญาณนั้นถึงกลับมาละ ถึงกลับมาสู่อัตว์ชนสัตว์

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ชีวิตเราจะไม่เสียเปล่าไป ถ้าชีวิตเราเสียเปล่าไป เห็นแก่โลก เห็นแก่ความเป็นไป สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่โลกเขายอมรับกัน แต่เราคิดว่าสิ่งนี้ ถ้าเราได้อย่างนี้มา คนนั้นจะนับหน้าถือตา นับหน้าถือตานั้น กับกิเลส นับหน้าถือตา กับธรรมะ นับหน้าถือตาต่างกันนะ ถ้าธรรมะนับหน้าถือตามันนับหน้าถือตาที่ไหน เพราะมันมีที่ให้นับถือใจ เพราะมันมีจิต

จิตเป็นนามธรรม จิตคือความรู้สึกตัวของเรา เราารู้เลยว่าเราทำดีหรือทำชั่ว ถ้าเราทำดีนับหน้าถือตา มันนับหน้าถือตาเรามีจุดยืน แต่ถ้าเราทำชั่ว ใครจะนับหน้าถือตาขนาดไหนนะ มันก็รู้ว่าชั่ว จิตมันชั่วของมันเองอยู่ในหัวใจ ใครจะนับหน้าถือตาหรือไม่นับหน้าถือตามันเรื่องของโลกธรรม ๘ ถ้าเราดี เราทำของเราขึ้นมานะ เราพัฒนาของเราขึ้นมานะ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขา ทำไมเทวดามาฟังธรรมล่ะ มนุษย์นะ เวลาทุกข์เวลายาก คูตี เวลาพระเราออกบิณฑบาต บริหาร ๘ คูมันนำเคารพล้อมไสดตรงไหน เราอยู่ในโลก เราอยู่ในทางโลกเขา เขามีเครื่องยนต์กลไก เขามีสิ่งอำนวยความสะดวกมหาศาลเลย สิ่งนั้นมันน่าจะเป็นความสุข แล้วคนก็ควรจะมาขอวิชาการอันนี้ว่าทำอะไรมันถึงได้เครื่องยนต์กลไกอันนี้มา มันไปสอนเทวดาที่ไหนสักคนใหม่ ทุกข์ในหัวใจเต็มหัวใจเลย

แต่เวลาหลวงปู่มั่นอยู่ในป่า บริหาร ๘ บิณฑบาตจากชาวป่าเขา เขามาฉันอาหาร สิ่งนี้เอามาเพื่อดำรงชีวิตไว้ เพราะอะไร เพราะอายุขัยมันยังไม่ถึงที่สุด แล้วถ้าคนตาบอดมันก็ไม่เข้าไปหาสิ่งที่เป็นคุณธรรมอันนี้ เทวดามาฟังเทศน์ตลอดเวลาเลย สิ่งนี้ฟังเทศน์ตลอดเวลาเพราะอะไร เพราะเทวดาที่เขาผลิตเพลินกับภพชาติของเขา เขาก็ไม่สนใจ แต่เทวดาที่มีบุญกุศล เขาสร้างบุญกุศลของเขาขึ้นมา เพราะโอกาสอย่างนี้ใครสื่อความหมายได้ล่ะ

พระอรหันต์มี สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ ธรรมของนิพพานมีอยู่ แต่เทวดาเข้าไม่ได้ สิ่งต่างๆ เวลาดับขั้นนั้นนะ เวลาพระอรหันต์สิ้นชีวิตไปก็เข้าถึงนิพพาน แล้วใครมันจะเข้าไปนิพพานได้ล่ะ เพราะมันมีภพ มันมีกvasวะ มันเข้าไปไม่ได้ แต่เวลาพระอรหันต์ยังมีชีวิตอยู่ สอุปาทิเสสนิพพาน ยังมีชีวิตอยู่ นี่สิ้นกิเลสแต่ยังมีชีวิตอยู่

ชีวิตนี้มันมีขั้น ๕ ชาติ ๔ และขั้น ๕ ใจที่เป็นพระอรหันต์ มันไม่มีตัวไม่มีตน ไม่มีสิ่งใดๆ เลย แต่มีความรู้สึกอันเป็นธรรมอันนี้อยู่ เทวดามาศึกษาได้ เทวดามาศึกษา แล้วพระที่มีลูกศิษย์ลูกหาที่มีหุมิตาจะเข้าไปศึกษาธรรมกับหลวงปู่มั่น ศึกษาธรรมตรงนี้ไง ศึกษาธรรมที่เป็นธรรมสะอาดใจ ธรรมที่สถิตในหัวใจของผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ ออกมาจะพูดว่ากล่าว จะตีเตือนขนาดไหน สิ่งนั้นเป็นธรรมทั้งหมด เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะเราไม่เห็นโทษของเรา เราไม่รู้ผิดของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติมานานก็คัดลอกมา มันก็คาดหมายไป คาดหมายธรรมไปนะ สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วกิเลสมันก็ส่งต่อนะ ธรรมแน่นอน ธรรมแน่นอน เพราะเราเอง เราเห็นเอง เราเห็นเอง รู้กิเลสทั้งนั้นเลย ขณะประพฤติปฏิบัติมันต้องมีการขึ้นนำอย่างนี้ ถ้ามีผู้รู้จริงขึ้นนำเรา เราจะมีโอกาสมาก ขนาดเทวดา อินทร์ พรหมยังต้องมาฟังธรรม ยังต้องมาศึกษาณะ

ขณะฟังธรรม ฟังธรรมข้อไหนให้มีรื่นเริงอาหาญนะ ประพฤติปฏิบัติใหม่ ถ้าประพฤติปฏิบัติก็บรรลุธรรมไป บรรลุธรรมไป สิ่งที่บรรลุธรรมไปเพราะมีโอกาส มีพระอรหันต์ มีผู้รู้จริงที่เราจะไปศึกษาได้ แต่ถ้าไม่มีนะ โอกาสเราไม่มี สิ่งที่โอกาสเราไม่มี เราก็รื้อค้นของเราเอง ถ้ารื้อค้นของเราเอง ชีวิตจากข้างนอก ชีวิตจากข้างใน ชีวิตข้างนอก เห็นใหม่ ชีวิตข้างนอกเป็นชีวิตจริงเรา

ชีวิตข้างใน ชีวิตของจิตนะ เกิดตาย เกิดตาย เกิดตาย อารมณ์เกิดดับ เกิดดับ ชีวิตข้างนอก มันก็เป็นชีวิตปัจจุบัน ชีวิตที่เราต้องใช้ชีวิตของเราไป เพราะนี่เป็นชีวิตจริง จริงตามสมมุตินะ ทางวิทยาศาสตร์สิ่งที่เป็นชีวิตจริงกลับมีคุณค่าเพราะพิสูจน์ได้ จับต้องได้ มีของจริงๆ นะ แต่ตายไปแล้วไม่เห็น ตายไปแล้วไปไหนก็ไม่รู้ ชีวิตจริง โลกว่า นี่เป็นสิ่งชีวิตจริง ชีวิตนอกเป็นชีวิตจริง

ชีวิตนอกเป็นชีวิตสมมุติ เกิดชั่วคราว เกิดตามบุญตามกรรม เกิดตามบุญตามกรรม แล้วหมดอายุขัย แต่ถ้าเรามีสติใจ เรามีสติ เรามีสัมปชัญญะ เราถึงว่าชีวิตของเรามีคุณค่าขนาดไหน ถ้ามีคุณค่าขึ้นมา เราต้องประพฤติปฏิบัติ เอาอริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน ถ้าทรัพย์จากภายในมันก็ย้อนกลับมาชีวิตใน ถ้าย้อนกลับมาชีวิตใน มันก็เป็นชีวิตที่จิตใจ เกิดดับ จิตทุกข์สุขอยู่นี้

ถ้ามันแก้ไขปัจจุบันนี้ เวลาพระโศดาบันเข้าใจสัจจะความจริง สัจจะความจริงตรงไหน? สัจธรรมใจ สัจธรรมว่ากายนี้ไม่ใช่เรา สรรพสิ่งนี้ไม่ใช่เราหรอก มันจริงตามสมมุติ สมมุติสัจจะความจริงที่เป็นโลกที่ว่า ชีวิตจริงกลับเป็นสมมุติ สมมุติเพราะอะไร เพราะมันชั่วคราว ไม่มีใครสามารถบังคับบัญชาได้ ไม่มีใครสามารถจะต้องการให้เป็นไปได้ พ่อแม่คนไหนบ้างไม่อยากจะให้ลูกของเราออกมาสวยหล่อขนาดที่ว่าตามความพอใจเลย มันเป็นไปได้ไม่ได้หรอก

ถ้ากรรมของเขาสร้างบุญมา เขาทำของเขา มา เกิดมามันก็คิดตามแต่กรรมของเขา ถ้าเกิดเขามีบาปอกุศลมา เกิดมาเขาก็ต้องเป็นไปตามกรรมของเขา กรรมของเขาณะ ไม่มีใครสามารถจะไป

ตบแต่งได้ เว้นไว้แต่กรรม กรรมใครทำนะ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน สิ่งสภาวะแบบนี้มันเป็นสภาวะกรรมของเขา ไม่มีใครบังคับบัญชาได้เลย มันเป็นไปตามกรรมทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้ากรรมดีส่งเสริมขึ้นมา แล้วเรามาพบพระพุทธศาสนา ชีวิตนอก ชีวิตนอกมันเป็นสิ่งที่จับต้องได้ กลับไม่เป็นความจริงเลย กลับเป็นของชั่วคราว จริงตามสมมุติโดยธรรม แต่ทางโลกว่าอันนั้นเป็นของจริงที่เห็นและจับต้องได้ แล้วไม่สนใจชีวิตใน เพราะชีวิตใน ชีวิตในที่มองไม่เห็น ถ้าไปสนใจเรื่องชีวิตใน กลายเป็นคนครี คนล่าสมัยเพราะอะไร เพราะศาสนานี้เก่าแก่ ศาสนานี้เก่าแก่ตั้ง ๒,๐๐๐ กว่าปี

มันเก่าแก่ไปไหน สดๆ ร้อนๆ แก่ทุกซี้ได้ตลอดเวลา ทุกซ้ขนาดไหนสิ่งนี้แก่ได้ เพียงแต่ว่าเราเลียบปลึกไม่เจอ เราเลียบหัวใจเราไม่ตรงกับธรรม ถ้าไม่ตรงกับธรรม มันจะไปแก่ทุกซี้ได้อย่างไร

ก็มันคัศลอกมาโดยจิต คัศลอกมาโดยจิตเพราะอะไร เพราะกิเลสมันบังไว้ กิเลสมันบังไว้ ต้องเป็นอย่างนี้ ต้องเป็นอย่างนี้ ต้องเป็นอย่างนี้ แล้วก็เชื่อตามหมดเลย แล้วก็บอกปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล ไม่ได้ผลเพราะมันไม่ใช่งานชอบ เพียรชอบ

ทำไปเถอะ ในการประพฤติปฏิบัติเราทำซ้ำทำซากผิดถูก ผิดก็ต้องเอาเป็นครูเรานะ ไม่ใช่เหมือนกับคนไปบ้านนะ ทำซ้ำทำซากแล้วก็ทำอย่างนั้น เหมือนกับเครื่องจักรเลยละ ทำอยู่อย่างนั้น หน้าทีของเครื่องจักร ใอนั้นมันเครื่องจักร มันไม่มีชีวิต แล้วเขาตั้งให้มันทำอย่างนั้น เพราะเป็นสินค้าของเขา

แต่ของเรา เราทำเพื่อเรา มันตรวจสอบได้ที่ใจของเรา ถ้าใจของเรามันสุข มันปล่อยวาง มีสติ มันปล่อยวางแล้วมันสุข มันปล่อยวาง ถ้าเป็นมิจฉา มันสุขเพราะกิเลสมันชักนำนะ แต่ถ้ามันสุข มันปล่อยวางแล้วมีสติ แล้วออกมามันเข้าใจทันโลก อันนี้จึงเป็นสัมมา มิจฉากับสัมมามันก็เหมือนกิเลสกับธรรมอยู่ในหัวใจเรา ถ้ากิเลสกับธรรมในหัวใจของเรา เพราะทุกคนมีสิทธิ ธรรมธรรมอยู่ที่ไหน ภาชนะใส่ธรรมคือหัวใจของสัตว์โลก หัวใจคือความรู้สึก ทองคำแท้ๆ หรือธรรมแท้ๆ มันอยู่ที่หัวใจ มันเป็นสันทิฎฐิโก ภาชนะอันนี้ไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปัญญาคนว่าเป็นพระอรหันต์ ในศาสนาพุทธของเรา เป็นศาสนาที่ชำระกิเลสได้ เพราะมันมีชีวิตใน ถ้าชีวิตในมันเข้าใจสภาวะแบบนี้ แล้วมันตั้งสติ อย่างนี้ เวลาปฏิบัติไป สันติภูมิจึงเกิดจากใจ ใจมีความรู้สึก มีความสุข แล้วมันปล่อยวาง มันมี สติสัมปชัญญะอย่างนี้ แล้วเราเทียบธรรมออกมาจากพระไตรปิฎก เทียบธรรมมาจากเราคัถลอก เราคัถมาจากหัวใจ มันก็ เออ! กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกอิริยาบถอย่างก้าวเลย

แม้แต่เรื่องของทาน เขาก็ยังตระหนี่ถี่เหนียวกัน คนที่เป็นบุญกุศล คนที่เขาสร้างบุญญาธิการมา เขาก็สละของเขาโดยเป็นปกติของเขา อันนั้นมันเป็นเพราะบุญกุศลของเขา คนที่ตระหนี่ถี่เหนียว ตระหนี่ถี่เหนียวตั้งแต่เรื่องของทรัพย์สมบัติ เรื่องสมบัติสมบัติผลัดกันชม แล้วถ้าเรารู้จักเอาเป็นประโยชน์ เราสละออกไป ใจมันก็เป็นบุญขึ้นมา

แล้วตระหนี่ถี่เหนียวตั้งแต่ความรู้สึก สักยภาพ เราเป็นคนมีหน้ามีตา เราจะเป็นคนที่ให้สังคมเขายอมรับ...เล่นลิเกทั้งนั้นเลย เพราะอะไร เพราะมันเป็นชีวิตในใจ ชีวิตในเป็นนามธรรม แม้แต่โลก แม้แต่สิ่งที่เป็นวัตถุที่แข็ง มีคุณสมบัติขนาดไหนมันก็เป็นอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดอยู่คงที่เลย มันแปรสภาพหมด แต่เวลามันเป็นความรู้สึก มันก็แปรสภาพหมด

ถ้าแปรสภาพหมดสิ่งนี้มันเกิดดับ เกิดดับ เกิดดับอะไร เดี่ยวความคิดดี เดี่ยวความคิดชั่ว เกิดดับ แล้วเราจะไปเหนียวรั้งไว้ว่า พอสิ่งที่เป็นสรรเสริญก็จะเหนียวรั้งไว้ จะมีความสุข จะเอาไว้เป็นสมบัติของเรานี้มันหลุดมือไปตลอดละ มันไม่มีสิ่งใดอยู่คงที่ได้หรอก แต่ถ้ามันอยู่คงที่ สิ่งนี้มันเป็นอนิจจังโดยเป็นธรรมชาติของมัน สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ เพราะอะไร ทุกข์เพราะตะครุบเงา ทุกข์เพราะไปตะครุบความรู้สึก มันเป็นความรู้สึก มันเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ เพราะขาดสติ

ถ้ามีสติควบคุมมันได้ สิ่งทีควบคุม ควบคุมมาได้ สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา เมื่อกี้ก็ความคิดอย่างนี้ หลอก ก็วิ่งคิดไปรอบหนึ่ง กลับมายังหอบไม่หายเลย คิดอีกแล้วหรือ ถ้าคิดอีกแล้วก็จะวิ่งอีกรอบหนึ่ง กลับมาก็หอบ นี่มันเหนื่อย เกิดตาย เกิดตาย ชีวิตในมันเกิดตาย เกิดตายอยู่นี้ ชีวิตใน แล้วชีวิตนอกมันเป็นความจริง ชีวิตในไม่เคยเห็น พอเห็นชีวิตใน ชีวิตในมันก็วิ่งตามไป ตามไป ตามกิเลสไป เหนื่อยหอบขนาดนั้นนะ แล้วจะคิดทำไมละ นี่สติทันแล้ว เห็นไหม สติเริ่มทัน

ชีวิตนี้ก็มีคุณค่า เพราะมันไม่โดนमारหลอกไป มันไม่เกิดตายซ้ำตายซากในหัวใจใจ ไม่เกิดตายซ้ำตายซาก มันก็เหมือนกับพืช ผัก ต้นไม้ เวลามันโตขึ้นมามันเจริญงอกงาม จนมันเป็นต้นแตกกิ่งก้านสาขา สมาริก็เหมือนกัน สมาริถ้าจิตมันตั้งมั่น มีสติรู้จักรักษา สมาริอยู่ด้วยตัวมันเองไม่ได้ จิตมันเป็นนามธรรม ถ้าเหตุปัจจัยไม่มี สมาริก็จะเสื่อมไปโดยธรรมชาติ เพราะมันเป็นนามธรรม

ฟังสิ คำว่า “นามธรรม” แล้วเราทำให้นามธรรมตั้งมั่น ถ้านามธรรมมันตั้งมั่นได้ เราจะออกวิปัสสนาได้ ถ้านามธรรมมันตั้งมั่นไม่ได้ จะเอาอะไรไปวิปัสสนา? มันเป็นธรรมะคัศลอกโดยจิตหมดละ ถ้าคัศลอกขึ้นมาแล้ว แล้วก็สร้างภาพ โสดาบันเป็นอย่างนั้น สกิทาคามีเป็นอย่างนั้น มันเป็นเรื่องของกิเลสหลอกทั้งนั้นเลยนะ มันน่าเศร้าใจมาก น่าเศร้าใจว่าในปัจจุบันนี้ ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ที่ปฏิบัติจริง แล้วรู้จริงเลย ทำไมเราไม่เข้าไปสอบถามล่ะ

สอบถามได้ ทุมมสากจจา เอตมฺมงฺกลฺมุตฺตมํ ธรรมะนี้เราสนทนาธรรมกัน เป็นมงคลอย่างยิ่ง เป็นมงคลชีวิตนะ คุณติ คุณเวทนา อินทร์ พรหม ยังมาฟังเทศน์หลวงปู่มั่นเลย ยังมาฟังธรรม อยู่คนละมิติ คนละภพ ยังพยายามจะสื่อหากัน เราเป็นมนุษย์ด้วยกัน เป็นภิกษุด้วยกัน เป็นนักปฏิบัติด้วยกัน แล้วครูบาอาจารย์มีอยู่ ทำไมเราไม่ไปสอบถาม นี่เป็นมงคลชีวิต เป็นมงคลชีวิตสำหรับให้เรตื่นตัวว่าผิดหรือถูก สิ่งนี้ทำได้ สิ่งที่มีมันสื่อสัมพันธ์กันได้ ชีวิตในมันก็จะงอกงามขึ้นมา ถ้าเราทำความสงบของใจขึ้นมา

เหตุปัจจัย ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาริก็ใช้ปัญญาใคร่ครวญไปเป็นโลกิยะปัญญา ผลสรุปของมันคือต้นไม้เราจะเจริญงอกงาม จิตตั้งมั่น จิตนี้ทนแรงเสียดสีของบ่วงของมาร แรงเสียดสีของกิเลส กิเลสมันจะเสียดสี เหมือนต้นไม้ ต้นไม้ในป่ามันจะโดนสัตว์ป่าเข้าไปถู เข้าไปกัดเพราะมันคัน มันคันมันก็เลยเข้าไปถู ถ้าต้นอ่อนๆ คุณติ คุณอย่างหญ้า อย่างพืชที่เป็นอาหารของสัตว์ มันกินเลย มันไม่ไปเสียดสี ไม่ไปแก้ความคันของมันหรือ มันกิน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นั่นสมาริกิเลสมันกินหมด หายหมดเลย มันหมดไปแล้ว แล้วมันเอาอะไรไปเสียดสีมัน แต่ถ้ามันเติบโตขึ้นมา มันตั้งมั่นขึ้นมา กิเลสมันก็มาเสียดสี นี่ปัญญาอบรมสมาริจะทำให้มันตั้งมั่นขึ้นมา แล้วพุทโธ พุทโธ พุทโธ เจโตวิมุตติ นี่สมาริอบรมปัญญา ถ้าสมาริเกิดขึ้นมาแล้วมันจะอบรมปัญญา แล้วปัญญาจะเกิดอย่างไร

ถ้ามีสมาธิแล้วเป็นฐานของปัญญา สมาธิที่บริสุทธิ์จะเกิดปัญญาที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง ปัญญาที่เกิดที่บริสุทธิ์มันจะชำระกิเลส ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมา การฝึกฝนอย่างนี้ การเห็นอย่างนี้ มันจะเข้าไปทำลายความเห็นผิดสักร่างทิฏฐิ ทิฏฐิคือความเห็นผิดว่าชีวิตนอกเป็นชีวิตจริง ชีวิตในคือตัวจิต เป็นชีวิตปลอม เป็นชีวิตที่ไม่มีคุณค่า

ธรรมะมีคุณค่าจากภายใน เวลาธรรมสถิตในหัวใจของครูบาอาจารย์ที่ใจที่เป็นธรรม มันถึงออกมาด้วยความสะอาด ออกมาด้วยความบริสุทธิ์ มีคุณธรรมในใจ คุณธรรมในหัวใจ คุณธรรมในหัวใจนะ กิริยาภายนอกเป็นเรื่องของภายนอกนะ

เราไปศึกษากันมา พระโศดาบันต้องมีคุณสมบัติอย่างนั้น พระสัทธาคามิมีคุณสมบัติอย่างนั้น พระอนาคามีจะมีคุณสมบัติอย่างนั้น แล้วก็ใส่หัวใจกัน แสดงกิริยาให้เหมือนใจ สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม คัศลอกทั้งข้างนอก โลกจริงนอกจริงในเลย นี้ก็เลศหลอกทั้งคู่เลย ข้างนอกก็แสดงกิริยาไปกับโลก เห็นใหม่ มันไม่เป็นธรรมหรือ เพราะอะไร เพราะเดี๋ยวมันก็เสื่อม

ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงนะ ไม่ต้องแสดง มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสัจจะความจริง พระโศดาบัน มันมีความเห็นจริง ร่างกายนี้ไม่ใช่เราหรือ ร่างกายเราสร้างมาด้วยบุญกุศล ร่างกายนี้ไม่ใช่เรานะ ถ้าไม่ใช่เรามันก็ไม่มีค่าอะไร ไม่ใช่เรามันก็ไม่มีประโยชน์อะไร แต่พระโศดาบัน ร่างกายไม่ใช่เราเด็ดขาด แต่มีคุณค่า มีคุณค่ามากๆ เลย เพราะอะไร

เพราะร่างกายเรายังสมบูรณ์อยู่ เรายังมีชีวิตอยู่ เราเป็นพระ ใจที่เป็นพระโศดาบันอยู่ในร่างกายนี้ แล้วมันจะชวนขวยขึ้นไป ให้ทำขึ้นไปถึงที่สุดใจ เพราะอะไร เพราะสมบัติอย่างนี้ เราประพฤติปฏิบัติมา เราเห็นสัจจะความจริง แล้วพอเห็นสัจจะความจริง ชีวิตมีคุณค่ามาก ถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติอย่างนี้ เราจะเวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย

แต่พระโศดาบันมันจะประกาศกลางหัวใจเลยว่าเราไม่ตกอบายภูมิแน่นอน แล้วถ้าปฏิบัติไม่ถึงนี้ พระโศดาบันจะเกิดอีก ๗ชาติ พระโศดาบันพาดกระแส ใจดวงนี้ต้องเป็นพระอรหันต์แน่นอน ใจดวงนี้จะถึงที่สุดของทุกข์ มันองอาจกล้าหาญขนาดนั้นนะ ถ้ามันองอาจกล้าหาญขนาดนั้น ทำไมมันไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ในปัจจุบันนี้ละ ถ้ามันจะถึงที่สุดในปัจจุบันนี้มันจะรักษาชีวิตใหม่ มันจะเห็นคุณค่าของร่างกายใหม่ เพราะร่างกายนี้เราวิปัสสนาร่างกายนี้ เราใคร่ครวญร่างกายนี้ จนเราเห็นสัจจะของร่างกายนี้ว่ามันจริงตามสมมุติ

แต่เพราะอริยทรัพย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ว่าการเกิดเป็นมนุษย์ ชีวิตมนุษย์เป็นอริยสมบัติ เป็นอริยสมบัตินะ เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เพราะมีร่างกายคอยบีบคั้นอยู่ มันมีโรคหิวบีบคั้นร่างกายอยู่ตลอดเวลา เราถึงต้องแสวงหาอาหารมาป้อนมันตลอดเวลา การแสวงหาอาหารป้อนมันตลอดเวลาเป็นงานของโลก เราก็ต้องแสวงหาของโลก ถ้าใครทำสิ่งที่เป็นคนประโยชน์ คนที่ฉลาด คนที่หาอาหารมาป้อนร่างกายอย่างดี ร่างกายนั้นจะไม่เจ็บไข้ได้ป่วย คนที่ไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ต้องการสิ่งทีว่าตามรสชาติต่างๆ เอาสิ่งที่พอใจกับจิตใจมาป้อนร่างกายนั้น ร่างกายนั้นก็จะมีโรคมักย ชีวิตอย่างนี้ชีวิตจากข้างนอก

แล้วชีวิตจากข้างในล่ะ? ชีวิตข้างใน สิ่งต่างๆ ที่มันเป็นความรู้สึกอย่างนี้มันเป็นความเห็นผิด สิ่งที่เป็นความเห็นผิด เราวิปัสสนาขึ้นมา มันถึงสิ่งที่มันบีบคั้นใจ ความบีบคั้นจากภายนอกคือเรื่องโลกๆ เรื่องโลกเรื่องธรรมมีไปตลอดคนนะ คนที่เป็นธรรม คนที่เป็นธรรมอยู่กับโลกเขา มันก็เป็นคนที่ประโยชน์กับสังคม เขาเป็นธรรมของเขาจะ จิตใจเป็นธรรมในโลกใจ

จิตใจเป็นธรรมในโลกเขาเป็นคนซื่อสัตย์ เป็นคนเห็นชั่ว เห็นดีเห็นงาม ความดีความชั่วแบ่งแยก เห็นความดีเป็นดีจริง เห็นความชั่วเป็นชั่วจริง เห็นไหม เขาก็มีปัญญาของเขา เขาแยกแยะได้ ดีคือดี ดีคือสิ่งที่มีความถูกต้องกับสังคม กับสิ่งดีงามของสังคม “ชั่ว” ชั่วคือการเอาเปรียบสังคม เอาเปรียบคนอื่น

นี่คนที่เป็นธรรม เขาอยู่กับโลกเขาก็เป็นธรรมของเขา แต่ธรรมอย่างนี้มันเป็นธรรมโลกๆ มันไม่สามารถชำระจิตใจได้ ไม่สามารถชำระกิเลสได้มันก็เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะต่อไป ถ้าทำคุณงามความดี เป็นผู้นำขนาดนี้ สร้างสมบุญคุณุญธิการ มันก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นหัวหน้าเทวดา เป็นผู้บริหารจัดการบนเทวดาอีก แต่ถ้าสิ่งที่บริหารจัดการมันก็เป็นภาระตลอดไปล่ะ

แต่ถ้ามันย้อนกลับเข้ามา สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา เราย้อนกลับมา สิ่งที่เป็นคุณธรรมในหัวใจมันก็จะเห็นสัจจะความจริงอย่างนี้ ถ้าเห็นสัจจะความจริงอย่างนี้มันก็เข้าใจวิปัสสนาไปจนมันเห็น เห็นความเป็นไปนะ ภายนี้ไม่ใช่เราหรอก เพราะถ้ามันเป็นของเรา มันต้องเป็นของเราตลอดไป มันต้องสั่งได้ มันต้องไม่เบียดเบียนเรา โรคถึงจะไม่เกิด กินแล้วก็อิ่มตลอดชาติ ไม่ต้องกินอีกเลย

มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันย่อย เพราะอะไร เพราะร่างกายมันต้องการอาหาร เพราะเป็น สมมุติอันหนึ่ง ต้องการการดำรงชีวิตของมัน แต่เพราะการดำรงชีวิตอย่างนี้เราถึงเห็นโทษของมัน แล้ววิปัสสนา มันเห็นกายนี้สักแต่ว่ากาย กายนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เรา แต่มันมีผู้รู้ชื่อว่าเราอันหนึ่ง ไม่ใช่เรา ถ้าไม่ใช่เราก็ทุบมันทิ้งสิ ไม่ใช่เราก็บีบคั้นมันให้มันตายไป กลั้นจมูกหายใจมันก็ตาย เดียวนี้ ก็ไม่ใช่เรา เราก็เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

มันไม่ใช่อย่างนั้นนะ มันไม่ใช่เรา แต่จิตมันไม่ใช่เรา มันถึงไปแก้ความโง่ของจิตอันนั้นไง เพราะจิตมันนี่ถือว่าเป็นเรา จิตมันเข้าใจว่าเป็นเรา พอมันเข้าใจว่าเป็นเราบีบมันก็ยึด มันก็ทุกข์ แต่พอเราวิปัสสนาเข้าไป มันเห็นสัจจะความจริง ไม่ใช่เรา มันก็ปล่อย ปล่อย จิตมันรู้ว่าไม่ใช่เรา แต่จิตบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันมันมีหัวใจอันหนึ่ง มันรู้ มันถึงถนอมรักษาใจ

เพราะเราพิจารณาร่างกายนี้ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีร่างกายนี้ เราถึงเอาร่างกายเรานี้มาใช้ประโยชน์ มาวิปัสสนา มันให้ความเข้าใจของมัน แล้วมันปล่อยวางขึ้นมาได้ เราต้องถนอมรักษาเพื่อจะก้าวเดินต่อไป ครูบาอาจารย์นะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป พอบรรลุเข้าถึงธรรม จะสงวนรักษานะ ถนอมร่างกายไว้

ถ้าไม่ถนอมร่างกายไว้ อุดอาหารจนตายมันก็ตาย ถ้าอดอาหารตายไป ก็เลสมันตายไหมล่ะ ถ้ากิเลสมันไม่ตาย การอดอาหารมันเป็นกลอุบายวิธีการ ในการจะผ่อนให้กิเลสมันเบาตัวลง ขนาดที่ว่าเราอด แล้วการวิปัสสนา ปัญญาจะคล่องตัว กาลเวลา ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมง เข้ามาไม่ต้องบิณฑบาต ไม่ต้องทำอะไรเลย แล้ว ๒๔ ชั่วโมงเราจะวิปัสสนาตลอดไป สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์กับเราตลอดไป ทำไมจะไม่ขวนขวายล่ะ

ขวนขวายไม่ได้ ถ้าอดจนตายนะ กิเลสมันไม่ตาย เราตายก่อน มันเสียตายโอกาสใจ ถึงต้องไปบิณฑบาตมาฉันบ้าง เพื่อดำรงชีวิต

ถ้ากายไม่ใช่เรา จะทุบมันทิ้ง...ไม่มีใครทุบทิ้งหรอก พระอริยบุคคล กายไม่ใช่เรา ถนอมรักษาแล้วเห็นคุณค่าประโยชน์มัน เห็นคุณค่าของมัน คุณค่าของมันเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันทำให้เรามีชีวิตมา แล้วชีวิตนี้เราศึกษาธรรมมา เราใช้ปัญญาวิปัสสนามา แล้วมันเห็นสักกายทิฐิไม่ใช่เรา แต่มันมีธรรมรู้ว่าเรา รู้ว่าบรรลุธรรม รู้ว่าจิตนี้เกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น ถ้าเกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น มันถึงถนอมรักษา แล้วยกวิปัสสนาไป

ขั้นของสภิกขาคามีมันก็รักษาของมันไปนะ จิตมันจะวิวัฒนาการ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ
 ความเห็นถูกต้อง จิตมันจะย้อนกลับ ย้อนกลับทวนกระแสเข้าไปในสิ่งที่ว่าสภิกขาทิฐิ ความเห็น
 ผิดของจิต เพราะจิตมันเห็นผิด มันถึงได้โง่ โง่นั้นมันเป็นขี้ข้าของมาร มารมันก็เลขข่มขี้ มารมันก็
 เลขบังคับบัญชา เราก็ดำเนินเลข ไปตามมารนะ เราต้องรักษาอย่างนั้น ชีวิตต้องรักษาอย่างนี้

รักษามากหรือรักษาน้อย มันเสื่อมสภาพตลอดเวลา เวลาเราทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ
 ร่างกายทรุดโทรมนี้ทรุดโทรมมาก เวลาเราพักผ่อน พักผ่อนมันก็ฟื้นมา

แต่ถ้าเราทำจิตสงบของเราเนะ เราพยายามทำสมาธิเนะ ความพักผ่อนของจิต ในเมื่อร่างกาย
 ก็ได้พักผ่อน จิตก็ได้พักผ่อน มันจะมีความสุขมาก แล้วจะรื่นเริงอาจหาญ รื่นเริงอาจหาญเวลามัน
 ออกไปวิปัสสนา ออกไปทำงาน มันจะมีคุณค่าไง มันถึงต้อง...ถ้าจิตมันได้พัก ความพักของจิต
 อันหนึ่งนะ ความพักของกายก็อันหนึ่ง มันไม่ใช่อันเดียวกัน แต่มันอยู่ด้วยกัน มันเกี่ยวเนื่องกัน
 ความเกี่ยวเนื่องกันอย่างนี้ เราถึงต้องพยายามใช้สติปัญญาของเรา แล้วให้มันละเอียดเข้าไป

ความที่คำว่า “ละเอียด” ปัญญาละเอียด มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียดนะ ถ้าสภิกขาทิฐิ
 ความเห็นผิด เราพิจารณากาย พิจารณากายอย่างนี้แล้วเราไม่ก้าวเดิน นี่มรรคหยาบ เพราะมรรค
 หยาบมันละเอียดไม่ได้ เห็นไหม เครื่องมือการเข้าไป โสดาปัตติมรรค กับสภิกขามรรค อนาคต
 มรรคไม่ใช่อันเดียวกัน ไม่ใช่อันเดียวกัน

เครื่องมือที่รักษาโรค เครื่องมือเวลาเราวิเคราะห์โรคมันจะมีเครื่องมือต่างๆ กัน แต่ละโรค
 แต่ละวิชา มันก็ไม่เหมือนกัน คำว่า “ไม่เหมือนกัน” มรรคหยาบ-มรรคละเอียด สิ่งที่มีมรรคหยาบ
 มรรคละเอียด ถ้ามันเป็นสภิกขาทิฐิความเห็นผิดอย่างนี้ พิจารณากายอย่างนี้ มันก็ไม่ชำระกิเลส
 อย่างละเอียดไง ทีนี้ถ้าไม่ชำระกิเลสอย่างละเอียด ถ้าจิตมันละเอียดเข้ามา มันก็พยายามย้อนกลับ
 ย้อนกลับทวนกระแส ทวนกระแสตั้งแต่ภายนอก ทวนกระแสตั้งแต่ภายใน

ชีวิตจริงคือความเป็นไปของจิตที่มันเกิดตาย เกิดตาย ความเห็นผิด เราเข้าใจจนมันเป็น
 ความเห็นถูก แล้วมันปล่อยวางสัจจะตามความเป็นจริงนะ จิตมันยังวิปัสสนาต่อไป ถ้าจิตมัน
 วิปัสสนาต่อไป เพราะมันถูก ถูกคือสัมมา ถ้าถูกคือสัมมาก็ย้อนกลับ ย้อนกลับก็เข้าไป วิปัสสนา
 กายเหมือนกัน แต่กายคนละขั้นตอน กายเหมือนกันแต่คนละกาย

สิ่งที่เห็นกาย สักกายทิฏฐิความเห็นผิด สิ่งที่เห็นผิด แล้วถ้ามันตามกิเลส นี่ความเห็นของ
 ธรรม ธรรมะคัคลอก เหมือนกับเราจับร่างกายนี้เข้าเครื่องบดนะ บดเสร็จเราจะเป็น โสคาบัน ได้เลย
 เพราะเราจับร่างกายเข้าเครื่องบด มันก็ทำลายกายเหมือนกัน แต่ปัญญามันไม่เกิดเลย แต่ขณะที่เรา
 วิปัสสนาขึ้นมา ปัญญามันบดกิเลส มันไม่ได้บดร่างกายเลยนะ พอมันบดกิเลส กิเลสมันจางลง
 จางลง จางลง จางลง

ถ้ามีอำนาจาสนานะ ต้องให้มรรคสามัคคี วิปัสสนาบ่อยครั้งเข้า อย่าให้กิเลสมันเข้ามา
 สวมรอยนะ ถ้าสวมรอยมันเป็นธรรมะคัคลอกทันทีเลย คัคลอกโดยจิต เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น
 เป็นอย่างนั้นนะ เราไม่เชื่อเราปฏิบัติซ้ำ ตรวจสอบซ้ำ ทำลายซ้ำ บ่อยครั้งเข้า มันบดกิเลสจนกิเลส
 ขาดออกไป พอกิเลสขาดเป็นสมุจเฉตปหาน

สิ่งที่สมุจเฉตปหาน คำพูด คำเทศนาว่าการของครูบาอาจารย์ที่เห็นจริง มันจะออกจาก
 สัจจะความจริงอันนั้น มันเห็นขั้นตอนใจ รู้แจ้งเห็นจริง มันจะๆ กลางหัวใจนะ ถ้ามันไม่จะๆ รู้
 แจ้งกลางหัวใจ ละกิเลสไม่ได้หรอก แล้วก็ว่ากายสักแต่ว่ากาย สักแต่ว่ากันอยู่อย่างนั้นนะ บ่นพร่ำ
 เพ้อ นำหนวากู ไม่มีผลงานเลย

แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริง สักแต่ว่า แต่ใจมันปล่อย แล้ววิปัสสนาไป เห็นกายกับจิตแยก
 ออกจากกันโดยสัจจะความจริง กายกับจิตนะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นธาตุ มันมีอุปาทานยึดมั่น
 วิปัสสนามันปล่อยวางบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า กลับสู่ธรรมชาติเดิมของเขา โลกนี้ราบเป็นหน้า
 กลอง โลกนี้ราบเลย นี่ธรรมะความจริงมันเป็นอย่างนั้นนะ

ถ้าโลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง จิตนี้มันราบหมด มันปล่อยวางได้หมดเลย พอปล่อยวางได้
 หมด เว้งว่าง สิ่งที่เว้งว่าง รวมใหญ่จิตปล่อยหมดเลย ความสุขมหาศาลนะ นี่มันเกิดจากไหน
 ธรรมะนี้เกิดมาจากไหน? เกิดมาจากหัวใจ ถ้าเป็นการวิปัสสนา มันก็ได้เอาตะกอนออกจากแก้ว
 นั้นไง มันได้ตัดตะกอน ควักตะกอนออกจากแก้ว ไม่ใช่ นั่งแบบชื้อบื้อ ให้ตะกอนลงกันแก้ว แล้ว
 ว่าเป็นนิพพาน

มันจะเป็นนิพพานไปที่ไหน มันไม่เป็นหรอก แต่ถ้าจิตมันเปรียบเทียบ จิตมันคัคลอก มัน
 เป็นได้ เป็นได้โดยมาร เป็นธรรมของมาร ไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่
 ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ต้องเพียรชอบ งานชอบ ทุกอย่าง ต้องถูกต้องชอบธรรม ถ้าชอบธรรมมันจะเป็นสัจจะความจริง นี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ไม่ใช่ธรรมของเรา เพราะเราไม่เห็น เราไม่เห็น เราคาดหมาย เราคัดลอกมา คัดลอกโดยจิต การคัดลอกโดยจิตมันก็เป็นความว่างโดยจิต กิเลสมันไม่ได้หลุดเลย แต่ถ้าเราวิปัสสนาบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า มันเป็นธรรมชาติของเรา มันเป็นธรรมชาติของผู้ที่ปฏิบัติ ธรรมของเราทรมานกิเลส มันได้ทรมานกิเลสบ่อยครั้งเข้า เพราะมันวิปัสสนาบ่อยครั้งเข้า

สิ่งที่บ่อยครั้งเข้ามันคือสัญชาตญาณเดิมของเขา เพราะเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ แยกตัวออกไป จิตก็ปล่อยออกไป ปล่อยบ่อยครั้งเข้า นี่มันทรมานกิเลส ถ้าจิตมันทรมานกิเลสมันก็ไปบดบีบกิเลสไป สิ่งที่บดบีบกิเลสไม่ได้บดบีบที่กายเลย กายนี้เป็นสนามรบ เป็นชัยภูมิ แต่การปฏิบัติมาเพื่อเรื่องของใจ เพราะใจเป็นผู้ยึด ใจเป็นผู้หลง

จิตวิปัสสนาไปเห็นสภาวะแบบนั้น มันเป็นสภาวะธรรม สภาวะธรรมเกิดขึ้นมา มันเป็นระหว่างปัญญา เป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่ถูกต้อง ปัญญาในธรรม ปัญญาในมรรคญาณ ปัญญาในอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้ามรรควิปัสสนาโดยมรรคญาณอย่างนี้ มันเกิดนิโรธ นิโรธคือปล่อยวาง ปล่อยวาง ปล่อยวาง แต่นิโรธนี้ยังไม่เป็นอริยสัจจะความจริง ถ้านิโรธเป็นอริยสัจจะความจริง มันบดบีบเข้าไปขนาดไหน มรรคญาณเกิดขึ้น สมุจเฉทปหาน ขาด ถ้าขาดไป จิตนี้ว่าง มันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น

ขณะจิตที่เป็นไปนะ จิตนี้เป็นของมันไปโดยสัจจะความจริงของมันแล้ว ถ้าจิตนี้เป็นสัจจะความจริงของเขาแล้ว มันเป็นอธรรมนะ จิตนี้จะเสื่อมสภาพแบบอันนั้นไม่ได้ จิตนี้คงที่ไง คุณติ พัง ธรรมสัจ ธรรมที่คงที่ ธรรมที่เป็นสัจจะความจริงที่โลกเขาแสวงหาความจริง ความจริงกัน ถ้าเป็นโลกก็จริงโดยสมมุติ ถ้ามันเป็นปัญญาขึ้นมา มันก็เป็นจินตมยปัญญา มันเป็นปัญญาเกิดดับ มันไม่ เป็นความจริง

แต่ถ้ามรรคญาณเกิดขึ้นมาแล้วมันสมุจเฉทปหาน มันเป็นความจริง ความจริงเพราะอะไร ความจริงเพราะมันเป็นสัทธาคามิ พระโศดาบันเกิดอีก ๗ ชาติ พระสัทธาคามิเกิดอีก ๓ ชาติ มัน

เกิด มันอยู่ในหัวใจของมัน มันรู้จริงๆ รู้จริงๆ นะ มันรู้ของมัน ถ้าไม่รู้ ไม่รู้ก็คือหลง ไม่รู้ก็ไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริงมันจะเป็นธรรมได้อย่างไร มันไม่รู้แจ้งเห็นจริงมันจะเกิดธรรมขึ้นมาได้อย่างไร แต่ถ้ามันรู้แจ้งเห็นจริงขึ้นมา นี่ธรรมะจริงๆ เป็นอย่างนี้ มันไม่ได้คัดลอกใครมาเลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สกิทาคามีมันจะเป็นอย่างนั้น

แต่ธรรมในหัวใจผู้ที่ปฏิบัติ นี่ความจริงมันเป็นอย่างนี้ แล้วมันเป็นทองคำ มันเป็นธรรมที่ออกมาจากใจของผู้ที่มีคุณธรรมขนาดไหน มันก็สะอาดบริสุทธิ์ได้ขนาดนั้น พระสกิทาคามีแสดงธรรมได้ในขั้นของพระสกิทาคามี ขึ้นเป็นพระอนาคามีก็ไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจเลย เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรม คิดด้วยเพราะมันเป็นความว่าง มันเป็นความสุข สุขจากธรรม นี่สัจจะความจริง ธรรมจริงๆ เป็นอย่างนี้ไง ไม่ใช่คัดลอกใครมา

แม้แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมของครูบาอาจารย์ก็เป็นธรรมของครูบาอาจารย์ เพราะใจดวงนั้นเป็นธรรม ใจดวงนั้นมีสถานะอย่างนั้นก็มีความสุขได้ระดับนั้น ใจของเราที่ประพฤติปฏิบัตินี้ก็ไ้ระดับนี้ แต่กิเลสอย่างละเอียดมันก็ยังหลอกอยู่ว่านิพพาน นี่คือสิ้นกิเลส แต่มันยังมีส่วน ส่วนที่เป็นตะกอนในใจยังมีอยู่ มันว่ามีวิวัฒนาการ วิปัสสนาขึ้นไป

สิ่งที่วิปัสสนาไป สิ่งที่ความรู้แจ้งเห็นแจ้งของใจมันละเอียดอ่อน มันลึกซึ้ง ธรรมของพระพุทธเจ้าลึกซึ้งซับซ้อนมาก ลึกซึ้งซับซ้อนจนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วไม่รู้จะสอนใครได้อย่างไร แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คำว่ารู้แจ้ง ฟังสิ คำว่ารู้แจ้ง กิเลสมันหลอกไม่ได้

ถ้ามันคัดลอกมา มันคัดลอกโดยกิเลส โดยมาร มันหลอกได้ มันหลอกเราอยู่นี่ไง มันหลอกว่าเราปฏิบัติธรรมมา ถ้ามันหลอกโดยกิเลสนะ ผู้ปฏิบัติใหม่ๆ ปฏิบัติมาอย่างนี้ ปฏิบัติแล้วจะไม่ได้ผล เราไม่มีอำนาจวาสนา เราปฏิบัติไม่ได้ แต่ถ้าผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจนะ นี่นิพพาน นิพพาน นิพพานแล้ว เห็นไหม มันหลอก หลอกทั้งผู้ปฏิบัติไม่เป็น หลอกทั้งผู้ที่ปฏิบัติมีคุณธรรมในหัวใจ มันบอกว่านิพพาน แล้วมันพานตรงไหน เพราะมันยังมีกามราคะ มันยังมีคนพาลอยู่ในหัวใจ มันยังมีนางคันทหา นางอโรตีในหัวใจ แต่มันปิดกั้นไว้ บอกนี่นิพพานไง

ธรรมคัถลอกอย่างละเอียดนะ แล้วมันก็สร้างภาพนั้น อย่างนั้น วิปัสสนาไป ทำความสงบของใจหนหนึ่งนะ ก็เหมือนกับที่เราสมาธิหัวต่อนั้นนะ จิตมันสงบมาแล้ว นี่ก็เป็นนิพพาน นิพพาน มันก็พยายามหลอกไว้ไง นี่ว่างแล้ว เป็นนิพพานแล้ว มันจะหาเหตุผลมาบอกว่านิพพานตลอดเลย

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เวลากิเลสอย่างละเอียดมันเอาธรรมะมาหลอกนะ เวลากิเลสอย่างหยาบๆ มันเอาเรื่องโลก เอาเรื่องมารมาหลอกเรานะ เวลากิเลสอย่างละเอียด เวลาครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติไปมีความสุขนะ มีความสุขเพราะจิตมันเป็นสถานะอย่างนั้นแล้วมันเป็นอฐานะที่จะเสื่อม มันเป็นอฐานะที่จะแปรสภาพ มันเป็นอฐานะที่มันจะกลับมาเป็นปุถุชนได้เลย

แต่กิเลสอันละเอียดมันเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหลอกเราว่านี่นิพพานไง แต่ถ้าเราฝันไป ฝันธรรมะ ฝันว่านิพพาน ฝันอุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียดเข้าไป เข้าไปนะ ไปเจอกรมราคะนะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นอสุภะ หัวใจที่ว่านิพพาน นิพพาน มันมีสิ่งที่อสุภะ คูตี เกสรดอกไม้มันยังผสมพันธุกันเป็นเผ่าพันธุ์ของมัน แล้วการเกิดการตาย มันก็เผ่าพันธุ์ของกิเลส กิเลสยังมีในหัวใจ

พระสัททาคามีเกิดอีก ๓ ชาติ มันยังมีเผ่าพันธุ์ของมัน มันยังมีการเกิด มันยังมีโอฆะ มันมีกามโอฆะที่จิตนี้ต้องเวียนตายเวียนเกิด มันจะไปสิ้นที่ไหน มันจะไปนิพพาน มันเป็นพาลของกิเลสต่างหาก กิเลสมันพาลพาล พาใจนี้หมุนไปสิ้นสุดขบวนการของมันไม่ได้ แล้ววิปัสสนาขึ้นไปสิ่งที่วิปัสสนา เวลาฟังธรรมของครูบาอาจารย์ ถ้าฟังธรรมฝ่ายปฏิบัตินะ จิตสภาวะเป็นอย่างนั้น มันก็สร้างภาพ สร้างภาพ สร้างภาพตลอด มันสร้างภาพขึ้นมาเป็นสติใจ ว่าผ่านขั้นผ่านตอน ผ่านไปจนถึงที่สุด

แต่ถ้ามันมีสติสัมปชัญญะ มหาสติ-มหาปัญญา จับต้องได้นะ จับต้องสภาวะแบบนี้ งานอันละเอียด อนาคามรรคนะ มหาสติ-มหาปัญญา เพราะสิ่งที่ความเห็นผิด ขณะความเห็นผิด เห็นว่ากายนี้เป็นเรา ความเห็นผิดอย่างนี้ เราต้องบุกบัน เราต้องทำมา จงใจ ตั้งใจ เพียรชอบ งานชอบ เราจงใจ ตั้งใจมาด้วยสติปัญญาของเรา โดยชีวิตจิตใจเลย แล้วเราขึ้นมา ถึงผ่านขั้นตอนมาจนถึงกามราคะ

สิ่งที่เป็นกามราคะ กิเลสมันละเอียดขนาดนี้ มันหลอกเราได้ขนาดนี้ แล้วความตั้งใจ ความตั้งใจ การวิปัสสนามันถึงต้องมีสติ มันต้องมีความเพียรชอบ สิ่งที่มีความเพียรชอบ ชอบอันละเอียดนะ ไม่ได้ชอบหยาบๆ ชอบหยาบๆ โสคาปัดติมรรค ชอบหยาบๆ สกิทากามรรคก็ชอบหยาบๆ อนากามรรคชอบละเอียด ความที่ชอบละเอียดมันต้องมีเวลา

เหมือนคนทำงาน คนเริ่มทำงาน จากงานหยาบๆ มันก็ช่วยเหลือเจือจานกันไป เวลางานของเรา เราจะสั่งให้คนหาส่วนประกอบมาให้เรา แล้วเราจะประกอบขึ้นมาเป็นวัตถุดิบไหนก็ได้ ถ้าเราเป็นผู้ที่ควบคุมงานนั้น เราประกอบสิ่งใดๆ ขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน กามราคะเราแยกส่วนอย่างไร ปล่อยชิ้นส่วนอย่างไร แยกออกอย่างไร ถึงที่สุดนะ กิเลสอันละเอียดมันเอาธรรมะอันละเอียดมาหลอกเรา นี่นิพพาน นิพพานนะ คือว่าขณะที่วิปัสสนาไปมันปล่อยไฉ่ เวลาธรรมญาณเกิดขึ้น เวลาฝ่ายมรรคเกิดขึ้น ฝ่ายธรรมเกิดขึ้น มันจะวิปัสสนาไปแล้วมันก็ปล่อย การปล่อยอย่างนี้ กิเลสมันก็สวมรอยไปตลอดเวลา

ขณะที่วิปัสสนาไปเหมือนน้ำป่า มันหมุนตลอดเวลา นะ จนถึงที่สุดมันปล่อยวาง มันว่าง มันหมุนถึงที่สุด มันหมุนในตัวมันเองนะ มันก็ว่านี่ขาดแล้ว ขาดแล้ว ไม่จริงหรือก ซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันกลืนมาที่ใจ ละเอียดรอบคอบมาก การประพฤติปฏิบัติ การกระทำของนักปฏิบัติเรา ครูบาอาจารย์สำคัญตรงนี้มาก การปฏิบัติสำคัญมากจริงๆ เพราะอะไร

เพราะเราเองนะ มันคัดลอกมาจากครูบาอาจารย์มันก็ได้เห็นอยู่เพราะถือนิสัยอยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เทศนาว่าการทุกวันไฉ่ นี่มันไปคัดลอกมา มันจำมา จำมา ไม่ได้จำนะ มันได้ยินมา กิเลสมันก็รีบตะปบเลย ตะปบว่าเป็นของเรา เป็นของเรา เป็นความจริงของเรา

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงของเรานะ ไม่เป็นอย่างนั้นหรือก มันสะท้อนเรื้อนลั่นกลางหัวใจนะ เวลา กามราคะขาดออกไปจากหัวใจ เพราะอะไร เพราะมันจะไม่เกิดในกามภพ รู้ขึ้นมาในหัวใจเลยว่าจะไม่เกิดบนกามภพ

กามภพตั้งแต่เทวดาลงมา จิตนี้เกิดอีก พระสกิทาคามียังเกิดอีกอยู่ในกามภพ แต่ถ้ามันถึงพระอนาคามีนะ มันขาดจากกามภพเลย แล้ววิปัสสนาไป เศษส่วน นี้ออนาคามี ๕ ชั้น เศษส่วนยังมีอีกนะ ยังต้องแยกแยะออกไปนะ ทำไปแล้วปล่อยวาง ว่าง ว่างใหญ่ ว่างขนาดไหน สิ่งนี้มัน

เศษส่วน อุทธัจจะ เวลามันทำถึงที่สุดแล้ว มันพยายามจะเอาการเอางาน เพราะมันจะตะลุยกไปให้ถึงกับอวิชาใจ สิ่งนี้มันทำขึ้นมามันต้องสมดุล ความสมดุลเพียรชอบ ความชอบโดยความสมดุลของมรรคอันละเอียด ปัญญาอันละเอียดคนะ

เหมือนกับกล้องจุลทรรศน์เลย มันเห็นเชื้อโรค แล้วการจะวิเคราะห์เชื้อโรค การให้สารเคมีต่างๆ เราจะเอาสิ่งที่เป็นวัตถุเข้าไปจับมันเข้าไปไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเกิดมรรคอันละเอียดเข้าไป มันจะเข้าไปทำลายสภาวะแบบนั้น แล้วมันก็มีธรรมอันละเอียด เห็นไหม อุปกิเลส กิเลสละเอียดก็มี ธรรมละเอียดก็มี หลอกกันไปอย่างนั้นนะ การก้าวเดินของจิตมันจะสูงขึ้นไปสูงขึ้นไป ถึงที่สุดจนว่างหมด ว่างขนาดไหนก็แล้วแต่นะ ความเป็นไปนะว่าง แต่มีผู้รู้ตลอด

คำว่า “รู้ๆ” บอกว่าสักแต่ว่า สักแต่ว่า คำว่า “สักแต่ว่า” มันเป็นการแสดงธรรม สักแต่ว่า ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา เพราะยึด ยึดมันถึงทุกข์ แต่ถ้ามันปล่อยขึ้นมาแล้ว มันไม่ใช่สักแต่ว่า เพราะมันปล่อยความยึดอันนั้น มันก็ต่างอันต่างจริง พอต่างอันต่างจริงมันก็มีจิตพอจิตมันปล่อยวางเข้ามา พระอนาคามี ว่างหมดเลย แล้วเดี๋ยวเราจะไปจับอย่างไร จับอวิชาใจ ปจฺจยา สงฺขารฯ เราว่าสิ่งที่เราคิดผิด เราเห็นผิดนี้เป็นอวิชาใจหมดเลย แต่ตัวอวิชาใจจริงๆ ไม่ใช่ออย่างนั้นหรอก

ตัวอวิชาใจจริงๆ มันเป็นตัวมันเองใจ อวิชาใจ ปจฺจยา สงฺขารฯ สงฺขาร ปจฺจยา วิญญาณํ มันมีความรู้สึกอันละเอียดใจ ขึ้นของความละเอียดมันหมุนในตัวมันเอง มันไม่ต้องอาศัยสิ่งล่อ มันไม่ต้องอาศัยความสืบทอด ระหว่างจิตกับขันธ์ จิตมันออกมาที่ขันธ์ ถ้าเป็นกามราคะมันก็เป็นนางตัณหา นางอรติเป็นแม่ทัพใหญ่ มันก็ทำให้จิตนี้เกี่ยวข้องไปกับการเกิดในกามภพ

เวลามันขาดออกหมดแล้ว มันสืบทอดไม่ได้ ความสืบทอดไม่ได้ เราก็คิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เห็นไหม ว่าง เป็นนิพพาน หลอกอีกแล้วแหละ สิ่งที่หลอก กิเลสละเอียดมันหลอก เป็นธรรม เป็นธรรม มันเอาธรรมมาหลอกว่านิพพาน เวลาเราทุกข์ เราทุกข์กับโลก เราไปคัดลอกชีวิตกับโลก เราว่าจะเอาชีวิตเราเหมือนเขา เหมือนเขา แล้วมันก็ไม่เห็นชีวิตจริงของเราเลย มันก็ทุกข์ยากไปกับเขา

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ว่าเป็นธรรม เป็นธรรม มันก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมของครูบาอาจารย์ มันไม่ใช่ธรรมของเรา ถ้าไม่ใช่ธรรมของเรา แล้วทำอย่างไรเราจะให้เห็นอวิชาใจล่ะ?

